

UNIVERZITET U SARAJEVU – INSTITUT ZA HISTORIJU

Komisija za izbor u naučno zvanje

Sarajevo, 6. februar 2022.

**Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju
Vijeću Instituta**

Na osnovu člana 29. Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti (*Službene novine Kantona Sarajevo*, br. 16/06) i člana 106. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Vijeće Instituta za historiju na 15. redovnoj sjednici održanoj dana 24. 01. 2022. godine donijelo je Odluku o imenovanju Komisije za izbor u naučno zvanje viši naučni saradnik za oblast moderne historije (br: 01-01-74/22 od 24. 01. 2022. godine) u sljedećem sastavu:

1. Prof. dr. Amir Duranović, vanredni profesor Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta, predsjednik
2. Prof. dr. Edin Radušić, redovni profesor Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta, član
3. Dr. Sonja Dujmović, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za historiju, član.

Stavom II Odluke o imenovanju Komisije za izbor u naučno zvanje (br: 01-01-74/22 od 24. 1. 2022. godine), zadatak Komisije je razmotriti pristigle prijave, sačiniti Izvještaj sa prijedlogom za izbor u zvanje i dostaviti Vijeću Instituta u skladu sa tekstom raspisanog konkursa u roku od 30 dana od isteka roka za podnošenje prijava na konkurs, odnosno „do 12. februara 2022. godine“.

Na osnovu člana 29. stav 5. Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti (*Službene novine Kantona Sarajevo*, br. 16/06), stručna služba – sekretarijat Instituta dao je Potvrdu (br: 03-01-70/21 od 24. 01. 2022. godine) kojom je potvrđeno da se na konkurs objavljen dana 28. 12. 2021. godine u dnevnom listu *Dnevni avaz* za izbor u zvanje višeg naučnog saradnika za modernu historiju **prijavio jedan kandidat**, dr. Enes S. Omerović. Potvrdom se konstatuje da je prijava „blagovremena i uredno svojeručno potpisana, dostavljeni su svi potrebni

dokumenti traženi konkursom“ te se dodatno „konstatuje da je prijava potpuna i usklađena sa uvjetima utvrđenim konkursom“.

Komisija u gore navedenom sastavu je preuzela Prijavu i prateći materijal kandidata dr. Enesa S. Omerovića, održala radne sastanke i razmotrila pristigli materijal te ima čast Vijeću Instituta za historiju podnijeti *sljedeći*:

IZVJEŠTAJ

Na raspisani konkurs za izbor u zvanje viši naučni saradnik za oblast moderne historije, a koji je objavljen u dnevnom listu *Dnevni avaz* dana 28. decembra 2021. godine, prijavio se dr. Enes S. Omerović, naučni saradnik Instituta za historiju. Uz Prijavu, kandidat Omerović je priložio Izvod iz matične knjige rođenih (ovjerena kopija), Uvjerenje o državljanstvu (original), Diplomom o stečenoj akademskoj tituli i naučnom zvanju doktora historijskih nauka (ovjerena kopija) i Dodatak diplomi (ovjerena kopija), Biografiju sa personalnom bibliografijom za period 2008-2021. godine, Personalnu bibliografiju za period 2018-2021. godine kao i radove objavljene nakon izbora u zvanje naučnog saradnika, Dokaz o izboru u zvanje – ovjerenu kopiju Odluke o izboru u naučno zvanje, ovjerenu kopiju Ugovora o radu te spisak projekata, patenata ili originalnih metoda iz oblasti za koju se vrši izbor, uz priloge kojim se potvrđuje učešće u navedenim projektima. Također, prijavom je kandidat Omerović naglasio da „sve naučne i druge radove objavljuje(m) pod imenom Enes S. Omerović“.

BIOGRAFSKI PODACI

Enes (Sakiba) Omerović rođen je 11. augusta 1976. godine u Sarajevu. Osnovnu školu završio je 1991. godine u Olovu. Iste, 1991. godine upisuje Srednju zubotehničku školu u Sarajevu, a zbog ratnih okolnosti u Bosni i Hercegovini 1992. godine prekida školovanje. Tokom 1993. i 1994. godine bio je pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine. Krajem 1994. godine nastavlja srednjoškolsko obrazovanje i 1997. godine završava srednju Medicinsku školu u Zenici. Na Odsjek za historiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu upisao se 1998. godine, a 2004. godine diplomirao radom o temi „Ustanak u Hercegovini i Bosni 1875-1878 kroz putopisnu literaturu“. U školskoj 2008/2009. godini upisuje Postdiplomski studij iz historije Bosne i Hercegovine u XIX i XX stoljeću na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, a 6. juna 2012. godine odbranio je magistarski rad pod naslovom „Političko nasilje u Bosni i Hercegovini

(1918-1921)" pod mentorstvom prof. dr. Husnije Kamberovića. U decembru 2012. godine upisao je Doktorski studij (III ciklus) na Odsjeku za historiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, smjer Historija Bosne i Hercegovine u XIX i XX stoljeću. Dana 16. oktobra 2017. godine odbranio je doktorsku disertaciju pod naslovom „Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)" pod mentorstvom prof. dr. Husnije Kamberovića.

Od januara 2003. do januara 2008. godine radio je kao nastavnik historije u osnovnim školama „Peti bataljon" (Careva Ćuprija, Općina Olovo), „Hasan Kikić" (Solun, Općina Olovo) i „Senahid Bolić Bolo" u Olovu. Od januara 2008. godine radi u Institutu za historiju u Sarajevu na mjestu stručnog saradnika za modernu historiju. U oktobru 2012. godine izabran je u zvanje viši stručni saradnik za modernu historiju, a u februaru 2018. godine u zvanje naučni saradnik za modernu historiju u Institutu za historiju u Sarajevu.

Polja istraživačkog interesovanja su mu političko nasilje, nacionalne manjine, marginalne skupine i ekološka historija.

Do sada je objavio dvije knjige (*Političko nasilje u Bosni i Hercegovini /1918-1921/* u izdanju Instituta za historiju Univerziteta u Sarajevu i *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini /1918-1941/* u izdanju Instituta za historiju Univerziteta u Sarajevu). Knjiga *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)* je tokom 2021. godine na konkursu Poljskog historijskog društva – podružnica u Krakovu (Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Krakowie) i Odjela za historiju Jagelonskog univerziteta (Wydział Historyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego) bila nominirana za Nagradu Waclaw Felczak i Henryk Wereszycki, koju od 2001. godine dodjeljuju kao priznanje za iznimna postignuća nekom od poljskih ili stranih autora koji se bave historijom srednje i istočne Evrope za djela koja su objavljena u posljednje 3 godine.

Autor je i više od četrdeset članaka, poglavlja u knjigama, eseja, prikaza i drugih tekstova koji su objavljeni u stručnoj periodici, zbornicima radova i časopisima u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Hrvatskoj i Poljskoj. Učestvovao je u radu devetnaest (19) naučnih skupova i konferencija u Bosni i Hercegovini i inostranstvu. Bio je urednik nekoliko knjiga i zbornika radova, te član redakcije časopisa *PRILOZI* (br. 47/2018, 48/2019, 49/2020) i redakcije časopisa *RADOVI Filozofskog fakulteta (historija, historija umjetnosti, arheologija)* (br.

6/2019, 7/2020, 7-2/2020 i 8/2021). Radio je kao istraživač-saradnik na dva projekta koja su finansirana od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke (Represija i političko nasilje u Bosni i Hercegovini od 1918. do 1996. godine [realiziran 2011-2012. godine]; Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća [realiziran 2014-2015. godine]) i jednom projektu koji je finansiralo Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (Razbojništvo i pobuna na prostoru Bosne i Hercegovine kroz historiju [realiziran 2016-2017. godine]). Bio je član istraživačkog tima i projektni administrator na tri projekta koji su realizirani u okviru rada Udruženja za modernu historiju i uz finansijsku podršku Fondacije Heinrich Boell: Ured u Sarajevu (Historiografija i nacionalizam: na margini povijesti [realiziran 2018. godine], Historiografija i nacionalizam: Nacije, migracije i povijesne naracije [realiziran 2019. godine], Historiografija i nacionalizam: nove historiografske paradigme [realiziran 2020. godine]). U okviru rada Instituta za historiju realizirao je dva individualna projekta (Političko nasilje u Bosni i Hercegovini (1918-1921) [realiziran 2008-2012. godine]; Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941) [realiziran 2013-2017. godine]), a u toku je realizacija projekta Jevrejska društva u Bosni i Hercegovini (1918-1941) [realizacija započela 2018. godine]. Kao voditelj realizirao je grupni projekat Sarajevo – centar ili periferija? [realiziran 2019-2021. godine] uz finansijsku podršku Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo. Radove je objavljivao na bosanskom i poljskom jeziku pod imenom Enes S. Omerović. Jedan je od osnivača Udruženja za modernu historiju u kojem od osnivanja obavlja poslove sekretara. Oženjen je i otac dvoje djece.

Uvidom u Personalnu bibliografiju iz lokalne baze podataka COBISS:BH/NUBBIH za period 2008-2021. godina, Komisija konstatuje da kandidat Enes S. Omerović do sada ima ukupno 47 radova koji uključuju izvorne naučne radove, stručne radove, objavljena naučna izlaganja na konferencijama (pozvano predavanje), samostalne naučne sastavne dijelove ili poglavlja u monografskim publikacijama, recenzije, prikaze knjiga, stručne kritičke tekstove, predgovore, popratne riječi, autorizirane intervju, zatim dvije naučne monografije, a kao urednik potpisuje sedam (7) naslova knjiga, zbornika radova, izvorne historijske građe i slično.

Od posljednjeg izbora u Institutu za historiju do prijavljivanja na konkurs za izbor u zvanje višeg naučnog saradnika (2018-2021), Omerović ima ukupno 23 bibliografske jedinice koje

uključuju jednu (1) naučnu monografiju, tri (3) uredništva, sedam (7) samostalnih naučnih sastavnih dijelova ili poglavlja u monografskim publikacijama, šest (6) izvornih naučnih radova, stručnih članaka te objavljenih naučnih izlaganja na konferencijama u svojstvu pozvanog predavača, jedan (1) autorizirani intervju i pet (5) tekstova recenzija, prikaza knjiga, kritika, predgovora i popratnih riječi. Navedeni tekstovi su utemeljeni na višegodišnjim istraživanjima u arhivskim i bibliotečkim ustanovama u Bosni i Hercegovini i regionu, objavljeni u publikacijama relevantnim za oblast kojom se Omerović istraživački bavi kao i za oblast moderne historije za koju se kandidirao za izbor, a u tematskom smislu predstavljaju radove iz onih oblasti u kojima se Omerović afirmirao kao ozbiljan istraživač bosanskohercegovačke historije u širem regionalnom kontekstu, a to su polja historije političkog nasilja, historije nacionalnih manjina, marginalnih skupina i ekološke historije na prijelomu 19. i 20. stoljeća s posebnim fokusom na pitanja bosanskohercegovačke historije između dva svjetska rata, gdje se Omerović uveliko prepoznaje kao ozbiljan, temeljit i istraživač čiji su radovi rezultat višegodišnjih istraživanja koje stručna kritika vrednuje veoma afirmativno.

PRIKAZ POSLJEDNJIH OBJAVLJENIH RADOVA

Od posljednjeg izbora u Institutu za historiju kandidat Enes S. Omerović objavio je jednu (1) monografiju pod naslovom *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)*, Sarajevo: Institut za historiju, 2019. 424 str., ilustr. Historijske monografije, knj. 17. ISBN 978-9958-649-29-5. [COBISS.BH-ID 27068422], a koja predstavlja Omerovićevu korigiranu i dopunjenu verziju doktorske disertacije odbranjene na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Knjiga uz Predgovor, Uvod, Zaključak, Sažetak na engleskom jeziku, Popis izvora i literature te veoma efektno pripremljene Priloge, sadrži ukupno devet poglavlja u kojima Omerović raspravlja o položaju nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini naznačenog vremenskog perioda krećući se u spektru istraživačkih pitanja od teorijskog razmatranja i definiranja pojma *nacionalnih manjina*, preko njihove organizacijske identifikacije i demografskih kretanja, ekonomsko socijalne strukture manjinskog stanovništva i učešća u privrednom životu Bosne i Hercegovine, (ne)učešća u političkom životu Bosne i Hercegovine, zatim pitanju školstva nacionalnih manjina, djelovanju kroz društva i udruženja, crkve i vjerske zajednice, do odnosa pripadnika nacionalnih manjina sa domaćim stanovništvom u Bosni i

Hercegovini, uključujući i temeljitu analizu štampe i njene uloge u privrednom, kulturnom, pa i političkom životu Bosne i Hercegovine. Navedenu je monografiju, naravno, moguće promatrati i u nešto širem metodološkom pristupu različitim istraživačkim temama, uključivo i kroz prizmu identificiranja i rješavanja krupnih pitanja iz kojih tragamo za odgovorima na pitanja kako čitati, pisati i misliti o prošlosti. Upravo je u ovakvoj metodološkoj postavci moguće čitati i prezentirati rezultate višegodišnjih istraživanja Enesa S. Omerovića sažetih u knjizi o nacionalnim manjima u Bosni i Hercegovini u decenijama između dva svjetska rata, vremenu nimalno naklonjenom manjinama uopće, pa ni nacionalnim manjinama. Slom multinacionalnih carstava u toku Prvog svjetskog rata, a koja su stoljećima prije toga vladala teritorijama i narodima centralne i jugoistočne Evrope, praktično je onemogućio jednostavno uspostavljanje nacionalnih država bez pojavljivanja „pitanja nacionalnih manjina“. Iz suprotne perspektive, moglo bi se tvrditi da „problem/pitanje“ nisu bile „nacionalne manjine“ nego modeli uspostavljanja „nacionalne države“ i njena nacionalna, ekonomska i socijalna politika, ali je navedeno svakako dio jedne mnogo šire historiografske diskusije u kojoj se Omerović svojom monografijom pojavljuje dajući doprinos boljem razumijevanju bosanskohercegovačkih međuratnih prilika u širem regionalnom kontekstu. Brojni su primjeri kojim bismo mogli argumentirati navedene tvrdnje, a demografska je slika novih, nacionalnih država, najbolji pokazatelj kako praktično nije bilo moguće ostvariti jednobojnu sliku zamišljene nacionalne države. Kao historiografski problem, pitanje nacionalnih manjina u Kraljevini Srba, Hrvata, Slovenaca/Kraljevini Jugoslaviji, dakle i u Bosni i Hercegovini, nije novina, ali pojava historičara koji ovako temeljito pristupa pitanju mjesta, uloge, značaja i doprinosa nacionalnih manjina bosanskohercegovačkom društvu između dva svjetska rata jeste pažnje vrijedna novina za koju bi se, s pravom, moglo kazati kako su se u ovoj knjizi „pronašli“ tema i istraživač. Omerovićev višegodišnji interes za krupnija pitanja bosanskohercegovačke historije prve polovine 20. stoljeća zaokružen je u jedinstvenu monografiju, kojom izdavač, Institut za historiju nastavlja obogaćivati bosanskohercegovačku historiografsku produkciju kroz posebnu ediciju, u kojoj su do sada objavljivani naslovi bez kojih praktično nije moguće zamisliti bilo kakvo ozbiljnije sagledavanje i ocjenjivanje historiografije u Bosni i Hercegovini. Kao i kod „svakog ozbiljnijeg istraživanja, i u slučaju ove knjige, uvod je posvećen pravilnom i veoma detaljno elaboriranom definiranju odgovora na pitanje šta su

to (bile) nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini da bi nastavak Omerovićeve historiografske naracije mogao, poglavlje po poglavlje, pitanje po pitanje, podatak po podatak, biti sklopljen u jedinstvenu, ali šaroliku sliku bosanskohercegovačkog društva između dva svjetska rata“. Istina, fokus jeste na nacionalnim manjinama, njihovim demografskim prilikama, ekonomsko-socijalnom položaju, školstvu, udruženjima i asocijacijama te vjerskom životu – jer to i jeste predmet njegova interesovanja, ipak je u konačnici moguće vidjeti i bosanskohercegovačku stvarnost navedenog razdoblja iako je relativno malo prostora, kao zasebna cjelina, izdvojeno opisu odnosa domaćeg i manjinskog stanovništva. Komparativno čitanje prve dvije velike cjeline, „demografska kretanja i ekonomsko-socijalna struktura manjinskog stanovništva u Bosni i Hercegovini najplastičnije pokazuje samu suštinu Omerovićevog istraživanja i, iako su u ovim poglavljima numerički pokazatelji izrazito prisutni u tekstu, što otežava čitanje, dovoljna su za razumijevanje suštine istraživačkog problema, odnosno, mogu se smatrati bazičnim dijelom knjige jer svako preostalo pitanje o kojem Omerović piše nije moguće valjano razumjeti bez 'broja' i socijalno-ekonomske slike određene manjinske zajednice o kojoj govori“. Tek je iz takve perspektive moguće razumjeti zašto je bilo važno na početku problematizirati pitanje šta su manjine, kako se definira njihov status, te ko su nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini. Konačno, nakon temeljitih odgovora na ova pitanja, te demografske slike i socijalno-ekonomske strukture manjinskog stanovništva i njihovog učešća u privrednom životu Bosne i Hercegovine, moguće je razumjeti zašto pored dvanaest posebno elaboriranih manjinskih zajednica (Jevreji, Romi, Nijemci, Poljaci, Rusini/Ukrajinci, Česi, Mađari, Italijani, Rusi, Rumuni, Slovaci, Albanci) i dalje ima prostora da se barem spomenu „ostali“ iako u ovoj knjizi nema posebnog govora o Turcima, Bugarima, Grcima, Francuzima, Englezima, Holandanima, Arapima, Norvežanima, Dancima čiji se broj „u Bosni i Hercegovini u međuratnom periodu nije značajnije mijenjao ni povećavao“.

Uz „(Ne)učešće nacionalnih manjina i njihovih političkih predstavnika u političkom životu Bosne i Hercegovine“, poglavlje kojim su obrađena pitanja mjesta i uloge nacionalnih manjina u privremenim organima vlasti 1918/1919. godine, djelovanje kroz stranačke organizacije, učešće na izborima i angažman u javnoj upravi, oblastima u kojima su pripadnici manjinskih zajednica imali malo manevarskog prostora za djelovanje i vlastiti

iskaz, ipak su poglavlja o školstvu i djelovanju manjinskih zajednica kroz udruženja prava slika onog života koji je manjinskim zajednicama bio od posebnog interesa i u čemu su, u komunikaciji sa državom, ostavili brojnu izvornu građu maksimalno iskorištenu za rekonstrukciju i opis ovih tema. Vjerske prilike i odnos vjerskih zajednica i nacionalnih manjina su, uz poglavlje o štampi i ranije spomenuto o odnosu domaćeg i manjinskog stanovništva cjeline kojim je Omerović kompletirao svoj istraživački zadatak, ali to nije posljednje što ovom knjigom nudi buduću da knjiga ima veoma vrijedne priloge o brojčanom udjelu manjinskih zajednica na popisima stanovništva u Bosni i Hercegovini 1910, 1921. i 1931. godine. Prema načinu na koji su pripremljeni i prezentirani, prilozi su pravo bogatstvo informacija o Bosni i Hercegovini u prvim decenijama 20. stoljeća, do početka Drugog svjetskog rata.

Omerovićeva knjiga predstavlja zaista hvale vrijedan istraživački napor jer je u odnosu na raspoloživu izvornu građu autor postavljao prava pitanja, tragao za valjanim odgovorima, temeljito i dosljedno argumentirao svoje teze. Pokazatelj je to zrelosti istraživačkog postupka i izraslosti autora pred kojim su godine istraživanja u kojima bosanskohercegovačka historiografija s pravom očekuje nešto novo, jer nakon monografije o političkom nasilju u Bosni i Hercegovini 1918-1921. i ove o nacionalnim manjinama, Omerović se etablirao kao zrela historiografska figura mlađe generacije bosanskohercegovačkih historičara koji se istraživački bave međuratnim razdobljem. Cijenimo da bi pokretanjem starih pitanja iz nove perspektive ili otvaranjem novih perspektiva bosanskohercegovačka historiografija mogla biti znatno unaprijeđena, a za takvo što je potrebno, prije svega, imati nove ideje. Knjigom o nacionalnim manjinama u Bosni i Hercegovini Omerović je pokazao da je 'historičar sa idejom' i taj potencijal treba usmjeravati u pravcu daljeg zagovaranja teza o višestrukim mogućnostima za historiografski pogled u prošlost jer je monografija o nacionalnim manjinama zaista vrijedan doprinos savremenoj bosanskohercegovačkoj historiografiji.

RADOVI OBJAVLJENI U IZBORNOM PERIODU

Uz navedenu monografiju, kao do sada najznačajnije Omerovićevo djelo, vrijedi skrenuti pažnju da je u proteklom izbornom periodu, kako je i navedeno prema informacijama iz

Personalne bibliografije (2018-2021), Omerović objavio šest (6) izvornih naučnih radova, stručnih članaka te objavljenih naučnih izlaganja na konferencijama u svojstvu pozvanog predavača, učestvovao u tri (3) uredništva, dao jedan (1) autorizirani intervju, zatim pet (5) tekstova recenzija, prikaza knjiga, kritika, predgovora i popratnih riječi te sedam (7) samostalnih naučnih sastavnih dijelova ili poglavlja u monografskim publikacijama.

Radovima „Škole sa njemačkim nastavnim jezikom u Bosni i Hercegovini (1918-1941)“. *Prilozi*. [Štampano izd.]. 2018, br. 47, str. 171-195. ISSN 0350-1159. [COBISS.BH-ID 47083014], zatim „Jan Konopka - posljednji hajduk 'Male Evrope'“. U: PAVLOVIĆ, Momčilo (ur.), STAMBOLIJA, Nebojša (ur.). *Jugoslavija i Poljska: odnosi u XX veku: međunarodni tematski zbornik radova*. 1. izd. Beograd: Institut za savremenu istoriju; Bidgošć: Institut za istoriju i međunarodne odnose, 2019. Str. 71-84. Biblioteka Zbornici radova. ISBN 978-86-7403-235-0. DOI: 10.29362/2350.ome.71-84. [COBISS.BH-ID 47067654] te „Iz Bosne do Vladivostoka i nazad“. *Behar : časopis za kulturu i društvena pitanja*. svibanj/maj 2018, god. 27, br. 140, str. 11-13. ISSN 1330-5182. [COBISS.BH-ID 47076870] kao i „*Polacy w Bośni i Hercegowinie (1918-1941)*“. U: PAVLOVIĆ, Momčilo (ur.). *Polska i Jugosławia w XX wieku : polityka, społeczeństwo, kultura*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2018. Str. 286-303. ISBN 978-83-8018-212-7. [COBISS.BH-ID 47092742] Omerović se historiografski kreće u oblasti koju istraživački najbolje poznaje, a to su brojna pitanja društveno-ekonomskog, privrednog, kulturnog, pa i političkog života nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, ali i pitanjima lokalnih refleksija i sudbina globalnog fenomena kakav je bio Prvi svjetski rat.

Radom o školstvu na njemačkom jeziku Omerović pokazuje kako se položaj nacionalnih manjina u nekom društvu može pratiti kroz različite segmente života, ali se možda najbolje može sagledati kroz prosvjetne prilike, odnosno školovanje djece iz manjinske populacije. U ovom radu se na osnovu neobjavljenih i objavljenih arhivskih izvora analizira i rekonstruira pitanje škola sa njemačkim nastavnim jezikom u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata. Analizom i rekonstrukcijom ovog pitanja obuhvaćeni su zakonodavna aktivnost organa vlasti koja je bila usmjerena na školovanje djece iz manjinske populacije, brojno stanje i teritorijalni raspored škola, nastavni planovi i programi te udžbenici po kojima je izvođena nastava, broj učenika i učitelja angažiranih u nastavi na njemačkom jeziku.

Radom o Janu Konopki Omerović problematizira jedno pitanje naizgled iz lokalne historije Bosne i Hercegovine, ali pitanje o kojem u burnoj bosanskohercegovačkoj historiji nikada nije nedostajalo ljudi poput Konopke - odmetnika od zakona i vlasti – hajduka, koji je držao u strahu i pripravnosti stanovništvo i organe vlasti tokom 1933. i 1934. godine na prostoru Bosanske krajine (tačnije na prostoru „Male Evrope“, kako se danas naziva Prnjavor i njegova okolina). Jan Konopka je poticao iz porodice poljskih (galicijskih) doseljenika. Odrastajući u razarenoj porodici, u sredini gdje je najvjerovatnije bio stigmatiziran kako zbog poljskog porijekla od strane većinskog domaćeg stanovništva, tako i od drugih kolonista-sunarodnika zbog majčinog „slobodnijeg“ načina života, Konopka je rano prešao na drugu stranu zakona. Od 18. godine većinu vremena provodio je po zatvorima, a tokom kratkotrajnih boravaka na slobodi bavio se jednim zanatom koji je izučio – krađom. Tokom jednog od tih perioda, tokom 1933. i 1934. godine, uspio je svojim razbojničkim poduhvatima zaslužiti i hajdučki status. U radu se na osnovu arhivske građe i onovremene štampe rekonstruira odmetništvo Jana Konopke. Analiza sudskog spisa omogućila je da priču o Janu Konopki pratimo na dva nivoa. U prvom je planu prava „filmska priča“ o njegovom nesretnom životu i „hajdučkim“ podvizima, a u pozadini ove „filmske priče“ ostvaren je uvid u svakodnevni život i procese koji se dešavaju unutar poljske manjinske zajednice na spomenutom području tokom 30-ih godina XX stoljeća.

Rad „Iz Bosne do Vladivostoka. I nazad.“ tretira pitanje bosanskohercegovačkih vojnika – zarobljenika u Prvom svjetskom ratu, kao jednoj od najvećih tragedija u historiji čovječanstva, koji je ostavio iza sebe nekoliko desetina miliona vojnih i civilnih žrtava. U ratnim statistikama svoje mjesto ima i Bosna i Hercegovina. Posebno interesantnom skupinom unesrećenih bili su ratni zarobljenici, a u broju od oko 6 miliona zarobljenika tokom Prvog svjetskog rata bilo je i nekoliko desetina zarobljenika čije su zarobljeničke sudbine bile, na različite načine vezane za Bosnu i Hercegovinu. Tri su velike skupine ratnih zarobljenika vezanih za Bosnu i Hercegovinu tokom Prvog svjetskog rata, u kojoj prvu predstavljaju taoци/internirci. Odmah nakon objave mobilizacije vojne vlasti u Bosni i Hercegovini počele su „uzimati za taoce najuglednije i najutjecajnije Srbe kako bi ograničili i spriječili izvođenje gerilskih akcija, a veliki broj Srba iz Bosne i Hercegovine bio je interniran u logore za internaciju u Aradu, Doboju, Žegararu kod Bihaća itd“. Druga skupina bili su ruski i

italijanski vojnici zarobljenici, zarobljeni na italijanskom i ruskom frontu, koji su u Bosni i Hercegovini bili raspoređeni najčešće kao radna snaga u industrijskim centrima – npr. u Zavidovićima, Begovom Hanu itd. Treća skupina su bosanskohercegovački vojnici – zarobljenici u ruskom i italijanskom zarobljeništvu. U navedenom radu Omerović prati posljednju kategoriju, ratne zarobljenike i njihove sudbine na putu „od Bosne do Vladivostoka. I nazad“, a prema zvaničnim podacima, 18.088 bosanskohercegovačkih vojnika tokom Prvog svjetskog rata steklo je status ratnih zarobljenika. Ovaj rad predstavljen je kao referat na Konferenciji „Prvi svjetski rat i Bosna i Hercegovina – neispričane priče“, koja je održana na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu 22. februara 2018. godine. Konferencija je predstavljala dio projekta NETWORLD (Networking in Preserving the First World War Multicultural Heritage in the Danube Countries), čiji je cilj očuvanje baštine vezane za Prvi svjetski rat i razvoj kulturnog turizma u Bosni i Hercegovini i drugim zemljama Dunavske regije.

Rad na poljskom jeziku „Polacy w Bośni i Hercegowinie (1918-1941)“ na osnovu literature te objavljenih i neobjavljenih arhivskih izvora analizira položaj poljske manjinske zajednice u bosanskohercegovačkom međuratnom društvu, a autor Omerović prati stidljive pokušaje očuvanja poljskog nacionalnog identiteta kroz pitanja školstva, društvenog organiziranja i rad Rimokatoličke crkve među Poljacima u Bosni i Hercegovini. Bila je to dominantno agrarna zajednica sa vrlo malim brojem pismenih i bez spomena vrijedne inteligencije, te bez podrške matične države, poljska manjina nije uspjela uraditi skoro ništa na ovladavanju onim instrumentima koji su bili bitni za očuvanje vlastitog identiteta. Rijetke škole sa poljskim jezikom osnovane prije 1918. godine vrlo brzo su bile ugašene, a mlaki pokušaji osnivanja novih nisu donijeli nikakve rezultate. Postojanje sedam rimokatoličkih župa koje su okupljale skoro isključivo poljsko stanovništvo nije bilo kapitalizirano i osiguravanjem poljskih svećenika koji bi te župe vodili. Na taj način poljska manjina bila je uskraćena i za drugi važan instrument u borbi protiv postepene asimilacije. Skoro potpuno odsustvo učitelja i svećenika Poljaka u poljskim kolonijama odrazili su se i na organizaciju nacionalnih društava, kao treći važan instrument u borbi protiv asimilacije. Broj poljskih društava koja su bila zvanično registrirana je bio vrlo mali, a neformalne čitaonice, biblioteke, orkestri i društva koja su njegovala dobre poljsko-jugoslavenske odnose nisu mogli amortizirati gore

pomenute nedostatke. U ovakvim uvjetima poljska manjina u Bosni i Hercegovini bila je na vjetrometini i izložena postepenoj, tihoj asimilaciji. Nekolicina rimokatoličkih svećenika Poljaka, ili onih koji su vladali poljskim jezikom, te aktivnosti poljskih konzula i rijetkih biblioteka i čitaonica u pojedinim poljskim selima predstavljali su „samo tupa oruđa u borbi protiv tihe, ali sigurne asimilacije“.

Istraživačkim tekstovima objavljenim u formi poglavlja u monografskim ili drugim publikacijama kao što su radovi „Mjesto Husinske bune u hronologiji fenomena političkog nasilja“. U: et al. *Husinska buna: proizvodnja revolucionarnog subjekta*. Tuzla: Rosa-Luxemburg-Stiftung SEE, 2021. str. 41-55. Edicija Buna. ISBN 978-9926-8577-0-7. [COBISS.BH-ID 47086598], potom radom „Je li Sarajevo što je nekad bilo?“. U: KAMBEROVIĆ, Husnija (ur.). *Između rata i mira: Sarajevo u prelomnim godinama 20. stoljeća: zbornik radova*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju/Udruga za modernu povijest, UMHS, 2020. Str. 29-49. Edicija Zbornici, knj. 10. ISBN 978-9926-477-01-1. [COBISS.BH-ID 47107334], Omerović se bavi temama iz uže bosanskohercegovačke prošlosti s fokusom na lokalnu historiju. Radom o Husinskoj buni Omerović prati navedenu bunu u kontekstu proučavanju fenomena političkog nasilja što je Husinska buna svakako bila kao uži, odnosno štrajk rudara Bosne i Hercegovine u decembru 1920. godine kao prostorno i vremenski širi pojam. Proučavajući Husinsku bunu možemo uočiti nekoliko različitih pojavnih oblika političkog nasilja jer su organi vlasti u organiziranju štrajka prepoznali subverzivnu djelatnost, u organiziranom suprotstavljanju snagama sigurnosti pobunu, te su protiv učesnika bune primijenili splet represivnih mjera s ciljem sprječavanja štrajka, zatim njegovog gušenja i na kraju sankcioniranja učesnika pobune. U ovome radu, u vrijeme kada se rudari Kreke pasivnim otporom bore za vlastita prava, Omerović je još jednom rekonstruirao događaj poznat u historiografiji kao Husinska buna, ali je pažnju usmjerio i na kontekstualiziranje same bune kao događaja u nešto širim hronološkim okvirima kako bi se vidjelo kakvu je ulogu Husinska buna imala u razvojnom putu fenomena političkog nasilja u međuratnoj Bosni i Hercegovini. Drugim radom o Sarajevu, donekle zagonetnog naslova, Omerović prati okolnosti tokom nekoliko burnih mjeseci s kraja 1918. i početka 1919. godine, u kojem su Sarajevo i sarajevsko društvo proživjeli jednu od prijelomnih dionica u vlastitoj historiji. Odlazak stare (austroougarske) i uspostavljanje nove (jugoslavenske) vlasti

protekao je u vještački kreiranoj atmosferi opće euforije i oduševljenja zbog nastalih promjena, ali su ispod te kreirane slike već tada bile vidljive pukotine ispod kojih su se nazirali stari problemi koji su i ranije opterećivali bosanskohercegovačko i sarajevsko društvo. U ovom radu se na osnovu dostupnih arhivskih izvora, štampe i literature rekonstruira tih nekoliko prijelomnih mjeseci i počeci procesa koji će obilježiti naredne godine.

Drugim radovima objavljenim kao poglavlja u monografskim ili drugim publikacijama, kao što je rad „Poljaci u Bosni i Hercegovini“. U: OMEROVIĆ, Enes S. (ur.), LIS, Tomasz Jacek (ur.), CZERMIŃSKI, Marcin. *Poljske kolonije u Bosni: uspomene iz misije godine 1902. i odabrana pisma*. Sarajevo: Institut za historiju Univerziteta, 2020. Str. [19]-38. Memoari, knj. 3. ISBN 978-9958-649-34-9. [COBISS.BH-ID 47088902], zatim rad pod naslovom „Stosunek państwa jugosłowiańskiego do mniejszości w Bośni i Hercegowinie w okresie przełomu 1918/1919“. U: DIMITRIJEVIĆ, Bojan (ur.), VAVRIŠUK, Pavel (ur.), ZAĆMINJSKI, Anžej (ur.). *W kręgu dyplomacji i polityki: w 100-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Jugosławią = Na polju diplomatije i politike = na stotu godišnjicu uspostavljanja diplomatskih odnosa između Poljske i Jugoslavije*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2020. Str. 325-340. ISBN 978-83-8018-328-5. [COBISS.BH-ID 47135238] kao i rad „'Odlazak kuferaša': iseljavanje stranaca iz Bosne i Herecegovine neposredno nakon Prvog svjetskog rata“. U: DURANOVIĆ, Amir (ur.). *Nacije i migracije: studije iz bosanskohercegovačke historiografije: zbornik radova*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju: = Udruga za modernu povijest, UMHS, 2019. Str. 69-121, ilustr. Edicija Zbornici, knj. 7. ISBN 978-9926-8306-7-0. [COBISS.BH-ID 47081222] te rad „Sa margina bosanskohercegovačke historiografije - nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)“. U: DURANOVIĆ, Amir (ur.). *Na margini povijesti: zbornik radova*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju, UMHS: = Udruga za modernu povijest, 2018. Str. 65-119. Edicija Zbornici, knj. 5. ISBN 978-9926-8306-1-8. [COBISS.BH-ID 10365209] Omerović se vraća onim temama o kojima je najviše pisao, a to su radovi o nacionalnim manjinama, s fokusom na sudbinu poljske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini. U tom smislu je, prilikom pripreme teksta jednog poljskog putopisa o Bosni i Hercegovini na razmeđu 19. i 20. stoljeća (CZERMIŃSKI, Marcin. *Poljske kolonije u Bosni: uspomene iz misije godine 1902. i odabrana*

pisma. Sarajevo: Institut za historiju Univerziteta, 2020. Str. 9-13. Memoari, knj. 3. ISBN 978-9958-649-34-9. [COBISS.BH-ID 47091718]) objavio tekst o poljskoj nacionalnoj manjini u Bosni i Hercegovini („Poljaci u Bosni i Hercegovini“) usmjeravajući pažnju čitalaca historijskog izvora na historijski kontekst o kojem historijski izvor govori, a što predstavlja izuzetno važan segment u metodološkom postupku pravilnog vrednovanja historijskog izvora kao svjedočanstva događaja i fenomena opisanih u samome izvoru. U drugom radu pod naslovom „Stosunek państwa jugosłowiańskiego do mniejszości w Bośni i Hercegowinie w okresie przełomu 1918/1919“. prati širi jugoslavenski kontekst promjena nastalih 1918. i 1919. godine, te kako se navedena promjena odrazila na nacionalne manjine, koje gotovo preko noći prelaze put od „povlaštenog i vladajućeg društvenog sloja u status nepoželjnih i nacionalnih manjina“. Konačno, radom pod naslovom „Sa margina bosanskohercegovačke historiografije - nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)“ Omerović historiografski sagledava i vrednuje temeljno pitanje kojim se duži vremenski period bavi, a to je sudbina nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata. Posebnu vrijednost radu, dakako, daje široko posložena bibliografija o navedenom pitanju koja predstavlja sigurno polazište za svako naredno istraživanje ovog fenomena u bosanskohercegovačkom kontekstu.

U radu „Velike poplave u Bosni i Hercegovini (1918-1941)“. U: DURANOVIĆ, Amir (ur.). *Poplava, zemljotres, smog: prilozi ekohistoriji Bosne i Hercegovine u 20. stoljeću*: zbornik radova. 2. izmijenjeno i dopunjeno izd. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju: = Udruga za modernu povijest, UMHIS, 2020. Str. 27-99. Edicija Zbornici, knj. 11. ISBN 978-9926-477-02-8. [COBISS.BH-ID 47086854] se na osnovu fragmentarno očuvane arhivske građe, objavljenih izvora i onovremene štampe analiziraju primjeri velikih poplava u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata, njihov razarajući utjecaj i posljedice na život stanovništva u dolinama bosanskohercegovačkih rijeka, te reakciju organa vlasti tokom i nakon poplava. Objavljivanje navedenog rada u drugom izdanju navedenog zbornika pokazatelj je kako temama iz bosanskohercegovačke ekohistorije treba dati odgovarajuću pažnju budući da predstavljaju značajan prostor za nova i inovativna historiografska istraživanja.

Obimne i prethodno predstavljene temeljite studije, odnosno, rasprave i članke, u Omerovićevom radu prate stručni tekstovi, kritički osvrti, recenzije knjiga i stručnih aktivnosti u oblasti savremene bosanskohercegovačke historiografije, kao i organizacijski doprinosi internacionalizacijskim stremljenima bosanskohercegovačke historiografije kroz rad na naučnoistraživačkim projektima, organiziranje i realiziranje konferencija, okruglih stolova, stručnih seminara, stvaranje pravnih i finansijskih pretpostavki za institucionalnu saradnju sa srodnim ustanovama centralne Evrope, u čemu se Omerović posebno fokusirao na razvoj stručne akademske saradnje i komunikacije sa kolegama iz poljskog historiografskog konteksta što se vidi kroz realizaciju izdavačkih projekata priređivanja poljskih putopisa o Bosni i Hercegovini u izdanju Instituta za historiju [JABŁONOWSKI, Aleksander, OMEROVIĆ, Enes S. (urednik). *Kroz Hercegovinu*. Sarajevo: Institut za historiju Univerziteta, 2021. 179 str. Edicija Memoari, knj. 4. ISBN 978-9958-649-48-6. [COBISS.BH-ID 47015686], Ilao i CZERMIŃSKI, Marcin, OMEROVIĆ, Enes S. (urednik), LIS, Tomasz Jacek (urednik). *Poljske kolonije u Bosni: uspomene iz misije godine 1902. i odabrana pisma*. Sarajevo: Institut za historiju Univerziteta, 2020. 181 str., ilustr. Memoari, knj. 3. ISBN 978-9958-649-34-9. [COBISS.BH-ID 40998150]]. U navedenom smislu, vrijedno je pažnje Omerovićevo učešće u više različitih projekata sa lokalnim i međunarodnim učešćem, saradnja sa srodnim institucijama i pojedincima. Iz oblasti iz koje se vrši izbor Omerović je u vremenskom periodu od 2018. do 2021. godine učestvovao u realizaciji ukupno šest (6) projekata;

1. *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)*, individualni projekat u Institutu za historiju realiziran zaključno sa 2017. godinom, prihvaćen Odlukom o završetku projekta (br: 01-01/561/18 od 11. 06. 2018).
2. *Jevrejska društva u Bosni i Hercegovini (1918-1941)*, individualni projekat u Institutu za historiju sa rokom završetka u 2022. godini u skladu sa Odlukom o usvajanju projekta (br: 01-01/482/18 od 18. 05. 2018).
3. *Sarajevo – centar ili periferija?*, voditelj projekta koji je realiziran u Institutu za historiju uz podršku Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade KS od 2019. do 2021. godine, prihvaćen Odlukom o usvajanju projekta (br: 01-01/575/19 od 11. 09. 2019).

4. *Historiografija i nacionalizam: na margini povijesti*, član istraživačkog tima i projektni administrator, realiziran u Udruženju za modernu historiju, voditelja dr. Amira Duranovića, potvrđen Potvrdom o učešću u projektu (br: 01-93/21 od 14. juna 2021).
5. *Historiografija i nacionalizam: nacije, migracije i povijesne naracije*, član istraživačkog tima i projektni administrator, realiziran u Udruženju za modernu historiju, voditelja dr. Amira Duranovića, potvrđen Potvrdom o učešću u projektu (br: 01-93/21 od 14. juna 2021).
6. *Historiografija i nacionalizam: nove historiografske paradigme*, član istraživačkog tima i projektni administrator, realiziran u Udruženju za modernu historiju, voditelja dr. Amira Duranovića, potvrđen Potvrdom o učešću u projektu (br: 01-93/21 od 14. juna 2021).

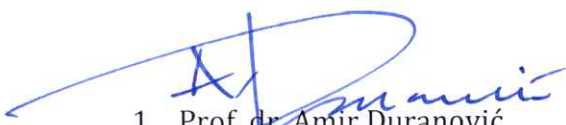
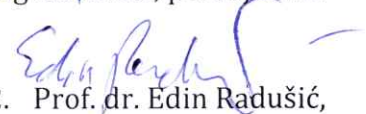
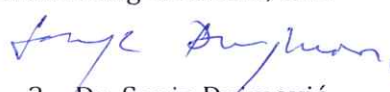
PRIJEDLOG S OBRAZLOŽENJEM

Cijeneći sve naprijed navedeno, uzimajući u obzir zakonske odredbe o uvjetima neophodnim za izbor u zvanje višeg naučnog saradnika, Komisija cijeni kako je kandidat Enes S. Omerović svojim dosadašnjim radom ostvario značajne i veoma zapažene rezultate koji pokazuju Omerovićev interes za razmatranje složenih fenomena savremene bosanskohercegovačke historije, s posebnim fokusom na istraživačke probleme iz prve polovine 20. stoljeća. Omerovićeva monografija o nacionalnim manjinama, kao i rasprave, studije i članci temeljeni su na prvorazrednoj izvornoj građi iz arhivskih fondova u Bosni i Hercegovini i regionu, literaturi koja nastaje u ozbiljnim historiografskim centrima pisanoj od strane afirmiranih istraživača kako bosanskohercegovačke, tako i šire jugoslavenske historije, u kontekstu centralnoevropskih i jugoistočnoevropskih historijskih mijena u prvim decenijama 20. stoljeća. U tom smislu se Enes S. Omerović svojim radom ozbiljno nametnuo kao istraživač čije knjige, studije i članke treba stručno konsultirati prilikom svakog ozbiljnijeg propitivanja bosanskohercegovačke historije prve polovine 20. stoljeća. Svojim je radovima pokazao sposobnost prepoznavanja i odabira istraživački zahtjevnih i složenih tema, ali se isto tako ponuđenim rješenjima pokazao kao istraživač koji temeljito pristupa izvornoj arhivskoj građi, kritičkom propitivanju dosadašnjih historiografskih spoznaja i na osnovu navedenog izvođenju novih historiografskih zapažanja i rješenja. Također, Komisija je posebno cijnila i Omerovićev doprinos umrežavanju i radu sa drugim historičarima kako kroz projekte u

matičnoj instituciji, Institutu za historiju, tako i kroz povezivanje i aktivnosti u stručnim asocijacijama. Kao rezultat navedenog, Omerovićev angažman je prepoznat i izvan bosanskohercegovačkih historiografskih okvira, što se ponajbolje vidi recentnim priznanjem u formi formalnog ulaska u najuži krug izbora za dobitnika nagrade za knjigu *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini 1918-1941*, koja je tokom 2021. godine na konkursu Poljskog historijskog društva – podružnica u Krakovu (Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Krakowie) i Odjela za historiju Jagelonskog univerziteta (Wydział Historyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego) bila nominirana za Nagradu Waław Felczak i Henryk Wereszycki, koju od 2001. godine dodjeljuju kao priznanje za iznimna postignuća nekom od poljskih ili stranih autora koji se bave historijom srednje i istočne Evrope za djela koja su objavljena u posljednje tri godine.

Zbog svega navedenog, Komisija konstatira da kandidat Enes S. Omerović ispunjava sve formalne i suštinske uvjete za izbor u zvanje **višeg naučnog saradnika za modernu historiju** Univerziteta u Sarajevu - Instituta za historiju, te predlaže Vijeću Instituta da prihvati ovaj izvještaj i kandidata Enesa S. Omerovića izabere u zvanje **višeg naučnog saradnika za modernu historiju**. U skladu sa zakonskim odredbama, Potvrda Stručne službe – sekretarijata Instituta za historiju kojom je potvrđena pravovremenost i potpunost Prijave na konkurs, sastavni je dio ovog izvještaja.

KOMISIJA

-
1. Prof. dr. Amir Duranović,
vanredni profesor Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta, predsjednik
 2. Prof. dr. Edin Radušić,
redovni profesor Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta, član
 3. Dr. Sonja Dujmović,
viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za historiju, član.